

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Люблінська школа бізнесу (Словенія)
Краківський економічний університет (Польща)

VII Міжнародна науково-практична конференція

**“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”**

11 квітня 2025 р.

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку (м. Одеса)
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Люблінська школа бізнесу (Словенія)
Краківський економічний університет (Польща)

**УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ**

**MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC
TRANSFORMATIONS OF BUSINESS PROCESSES:
REALITIES AND CHALLENGES**

Тези доповідей
VII Міжнародної науково-практичної конференції

11 квітня 2025 р.

Мукачево
2025

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ І ТРАНСФОРМАЦІЙ

БРАТЮК В. Страхування в умовах війни: проблеми та шляхи їх вирішення	10
БРАТЮК В., БУРАЧ Т. Аналіз контролю за використанням бюджетних коштів в Україні: переваги та недоліки	12
БРАТЮК В., ГЕРЦУСЬКИЙ В. Аналіз системи пенсійного забезпечення в Україні: сучасний стан, проблеми та шляхи їх вирішення	14
ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н., КОШІЛКА М. Сучасні підходи до підтримки малого бізнесу в Україні в умовах війни	17
ГОЛУБЬ В., КАМПОВ Н. Інституційний вимір формування ефективної держави: постановка проблеми	19
КОЗАР В., ГОЛОВАЧКО В. Управління трудовими ресурсами та їх адаптація до технологічних змін в економіці	23
КОЛЯДКА М., ФЕЄР О. Монетарна політика в умовах глобальної нестабільності	25
КОСТЬ О., ГОЛОВАЧКО В. Регуляторна політика держави та її вплив на економічне зростання в умовах глобальних трансформацій	27
КРУГЛЯКОВА В., БУРЛАЧЕНКО Д. Стан зовнішньої заборгованості України в сучасних умовах	29
ЛАНДАРЬ А., ТОЛКАЧОВА Г. Управління економічним розвитком держави в умовах глобальних викликів і трансформацій	32
ЛАТИК П., КРАСНЯНСЬКА М., БАЛАНЮК І. Порівняльний аналіз податкових систем країн ЄС та України	34
ЛЕНДЕЛ М., ТУРЯНЧИК Ю. Інноваційний розвиток як ключовий чинник забезпечення конкурентоспроможності українського бізнесу в умовах післявоєнної трансформації	36
ЛИЗАНЕЦЬ А., ПОПОВИЧ О., ГОГА М. Адаптивність ринку легкових автомобілів в Україні в умовах війни	38
ПАВЛЮК А. Туристична політика ЄС та місце в ній практик міжнародного співробітництва	41
ПОПОВА О. Виклики для українських аграріїв за актуалізації еколого-кліматичного курсу	44
СТЕГНЕЙ М., БАБІЛЯ Д. Фінансово-економічна безпека бізнесу та національної економіки	47
ЧЕРНЕВИЙ Ю., ДИМИД Л., УХАНСЬКА А. Податкові реформи в Україні	49

СЕКЦІЯ 2. НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА УПРАВЛІННЯ СУСПІЛЬНИМ РОЗВИТКОМ

БІЛЬ М. Проблеми втрат людського потенціалу України	51
БРАТЮК В. Ефективне управління державними фінансами: функції та трансформації сучасного казначейства	54
БРЕЦКО Ю., ЛІБА Н. Періодизація міграційних криз та їх наслідки	57
ГОЛОВАЧКО В., КОБЕЦЬ І. Управління міграційними процесами як фактор національної безпеки	59
ІЛЬТЮ Г., ГИНДРЮК Т., МАТЕЙ М.-Л. Ресурсозбереження та екологізація виробництва як шлях до сталого розвитку України	63
КОПЧА Є., МАКСИМЕНКО Д. Міжнародне співробітництво у сфері національної безпеки: стратегічні аспекти	66
ЛУЖАНСЬКА Т., ЛЕТА В., МОРОЗ О. Розвиток сектору відновлювальної енергетики в Україні з позицій ресурсозбереження	68
МОЛНАР-ЧАТЛЮШ А. Вимоги до майбутнього вчителя початкових класів	71
ПАСЕКА С. Методологічні аспекти дослідження соціально-трудового потенціалу туристичного регіону в умовах інноваційних змін та загроз	73
П'ЯТКА Н., ІЛЬТЮ Г., БИСЬМАК В. Механізм регіонального еколого-економічного управління	76
РОМАНЮК Р., ГРАБ М., ЛЕНДЕЛ Є. Управління логістичними ризиками в умовах	79

освіти; вона повинна залишатися прозорою для партнерів і донорів, забезпечуючи повну звітність щодо використання коштів.

Успішна трансформація казначейської системи потребує подальших кроків.

По-перше, необхідно завершити впровадження інтегрованої інформаційної системи управління державними фінансами (IFMIS), яка охоплюватиме весь цикл - від планування до звітності.

По-друге, потрібне системне навчання персоналу на всіх рівнях щодо цифрових навичок та сучасних стандартів фінансового менеджменту.

По-третє, варто забезпечити повноцінну інтеграцію казначейства із системами державних закупівель, податкового адміністрування, соціального забезпечення.

Позитивною перспективою є також розширення функцій казначейства як фінансового аналітика. Це дозволить йому не лише виконувати операції, а й брати участь у формуванні середньострокової фінансової стратегії, визначенні пріоритетів державних витрат, оцінці ефективності бюджетних програм. Крім того, з урахуванням міжнародного досвіду, доцільно розглянути можливість створення в рамках казначейства незалежного підрозділу з аналізу ризиків та рекомендацій для уряду.

Отже, сучасне державне казначейство - це не лише виконавчий орган, а стратегічна інституція фінансового управління, здатна забезпечити контроль, ефективність, оперативність та прозорість усіх бюджетних процесів. Його трансформація є відповіддю на глобальні й внутрішні виклики та визначає спроможність держави здійснювати результативну бюджетну політику, ефективно використовувати ресурси та забезпечувати довіру суспільства.

Список використаних джерел

1. Зіневич О. Л. Питання ефективності казначейського управління державними фінансами [Електронний ресурс] // Науковий вісник. – 2022. – №3. – Режим доступу: <https://dspace.opua.edu.ua>
2. Попова Л. М. Казначейська справа : підручник. – К. : Центр учбової літератури, 2020. – 312 с.
3. Сунцова О. О. Місцеві фінанси : навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2021. – 240 с.
4. Балан С. Г. Функціонування казначейської системи виконання бюджетів в Україні: актуальні проблеми та шляхи розвитку // Вісник економічної науки України. – 2021. – №1 (42). – С. 91–95.
5. Городиський М., Зборовський М., Камнєв О., Підгорний Я. Ефективне управління фінансами в умовах децентралізації // Соціально-економічні студії. – 2023. – № 12. – С. 102–107.

УДК 342.7

ЮРІЙ БРЕЦКО

аспірант спеціальності 051 Економіка»,
Мукачівський державний університет, м. Мукачеве, Україна

НАТАЛІЯ ЛІБА,

д.е.н., професор,
професор кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівський державний університет, м. Мукачеве, Україна

ПЕРІОДИЗАЦІЯ МІГРАЦІЙНИХ КРИЗ ТА ЇХ НАСЛІДКИ

Сучасні дослідження міграційної політики України є досить актуальними в умовах наростання конкуренції за людські ресурси в світі, які завдають певних втрат частини трудового та інтелектуального потенціалу в нашій країні. В умовах воєнного стану

міграція українців за кордон набула широких масштабів, які потребують вагомого коригування та створення сприятливих умов для повернення українських мігрантів назад, в Україну.

Тому необхідність перегляду економічних чинників та важелів регуляції, покращення економічної ситуації, створення робочих місць із гідною оплатою праці, належних соціальних гарантій – все це є актуальними питаннями сьогодення України, які потребують швидкого вирішення [3].

В Україні опубліковано численні праці з питань міграції та міграційної політики, автори яких, зокрема, Е. Лібанова, О. Позняк, М. Романюк, О. Хомра, С. Чехович та інші.

Що стосується України, то за останні два десятиліття країна пережила різні міграційні моделі, які можна умовно поділити на чотири основні етапи:

1. Ранній період після здобуття незалежності (1991–2004 рр.). Цей етап характеризувався значною внутрішньою міграцією, насамперед із села в місто, а також виїздом значної кількості українців за кордон, переважно в Росію та інші країни СНД. У цей період спостерігався високий рівень трудової міграції, коли велика кількість українських працівників шукала можливості працевлаштування в сусідніх країнах.

2. Інтеграційний період (2004–2013). У цей час в Україні продовжувала відбуватися внутрішня міграція, зокрема, з села в місто. Однак країна також спостерігала зростання зовнішньої міграції, особливо до країн Західної Європи, внаслідок розширення Європейського Союзу та запровадження безвізового режиму для громадян України. Цей період характеризувався зростанням трудової міграції, коли багато українців шукали роботу в Польщі, Італії, Іспанії та інших країнах ЄС. Крім того, Україна стала транзитною країною для мігрантів з Азії та Африки, які намагалися потрапити до Західної Європи.

3. Окупаційний період (2014–2021). Військові операції на сході України суттєво вплинув на міграційні моделі всередині країни. Внаслідок бойових дій з'явилася велика кількість внутрішньо переміщених осіб (ВПО), багато українців покинули зони війни в Донецькій і Луганській областях. У цей період також зросла еміграція: українці шукали притулку в сусідніх країнах, насамперед у Польщі та інших державах ЄС. Трудова міграція продовжувала залишатися важливим фактором, оскільки все більше українців шукали можливості працевлаштування за кордоном.

4. Воєнний період (24 лютого 2022 р. – дотепер). Російсько-українська війна, що розпочалася 24 лютого 2022 року, мала глибокий вплив на міграційні процеси в Україні. Масштабні військові дії та масштабні руйнування призвели до масового переміщення людей, мільйони українців покинули свої домівки в пошуках безпеки всередині країни або за її межами. У цей період значно зросла кількість біженців і шукачів притулку, причому українці шукають захисту в сусідніх країнах, зокрема в Польщі, Угорщині, Словаччині, Румунії та Молдові, а також в інших державах-членах Європейського Союзу [1].

Військові події в Україні створили передумови для вимушеної міграції більшості осіб, які можливо раніше взагалі не планували змінювати своє місце проживання і виїжджати за кордон. Існуюча сьогодні міграційна криза в Україні створює низку викликів перед державою й вимагає впровадження ефективної антикризової економічної політики. Урядом України мають бути виставлені чіткі пріоритети для стабілізації економічної ситуації в контексті уповільнення міграційних процесів, особливо у післявоєнний період після перемоги України над агресором.

Шляхами подолання негативних економічних наслідків міграційної кризи та покращення міграційної політики можуть стати:

- забезпечення першочергових потреб населення (житла, їжі, води, тепла, світла, палива тощо) і створення безпечних умов для повернення людей додому;

- в нинішніх умовах для вирішення першочергових проблем населення держава має виконувати функцію основного драйвера економіки й стимулювання розвитку бізнесу;

- оскільки основна міжнародна допомога з боку партнерів України надається державі, то уряд має забезпечити оперативний розподіл і ефективне використання цієї допомоги для стабілізації економічних процесів і поліпшення ділового клімату.

Державою задекларовані заходи сприяння щодо повернення мігрантів на Батьківщину, посилення зв'язків із співвітчизниками за кордоном і заохочення діаспори до спільної роботи в інтересах розвитку країни.

Тому задля створення умов для скорочення еміграції, повернення мігрантів в країну, розвитку малого і середнього бізнесу та відкриття нових робочих місць урядом України розробляються певні механізми залучення заощаджень, накопичених громадянами в результаті роботи за кордоном, до розвитку підприємництва в Україні [2].

Також актуальним аспектом міграційної політики є вирішення проблеми оптимізації використання трудового потенціалу з урахуванням регіональної специфіки.

Західні регіони України мають аграрно-промислову спеціалізацію та значно низьку оплату праці робітників, характеризуються сезонним характером зайнятості населення. Тому уряд повинен враховувати такі особливості та здійснювати стимулюючі й оптимізуючі заходи на перспективу для мінімізації негативних явищ, у тому числі створенням альтернативних місць праці [3].

Сучасна дієва міграційна політика має орієнтуватися на розширення інформаційної бази та обсягів консультаційних послуг у країнах походження мігрантів, транзиту й призначення. І важливим напрямом має стати політика щодо створення умов для зворотної міграції українських трудових мігрантів.

Список використаної літератури:

1. Горбань, С., Біленко, О., & Трубнік, Т. (2023). Вплив міграційних процесів на економіку України. *Економіка та суспільство*, (49). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-26>.
2. Малиновська О. Міграція та міграційна політика в Україні: трансформації доби незалежності. *Migration & Law*. 2021. № 1. С. 11–26. URL: <https://nam.kyiv.ua/files/publications/malynovska-olena.pdf> (дата звернення: 07.03.2025).
3. Ставицька А., Попович К., Септа М. Актуальні аспекти міграційної політики України. *Галицький економічний вісник*. 2023. Том 80. № 1. С. 114-119.

УДК 325.1:351.746.1(477)

ВАСИЛЬ ГОЛОВАЧКО

кандидат економічних наук,

доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

ІГОР КОБЕЦЬ

здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»,
спеціальність «Професійна освіта. Економіка»,
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

УПРАВЛІННЯ МІГРАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ ЯК ФАКТОР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

У сучасному глобалізованому світі міграційні процеси становлять один із найвпливовіших чинників трансформації соціально-економічного та політичного

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>